

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ
ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА
ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ**

пр-т Берестейський, 14, м. Київ, 01135,
тел.: (044) 351-40-96, (044) 351-40-35,
E-mail: miu@mtu.gov.ua, сайт: www.mtu.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 37472062

Вадиму Кобякову

foi+request-122173-
c781cab1@dostup.prawda.com.ua

Шановний пане Вадиме!

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України розглянуло Ваш запит на отримання публічної інформації, надісланий листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 12 січня 2024 р. № 931/0/2-24 (реєстр. Мінінфраструктури від 15 січня 2024 р. № 53/0/24-п) щодо надання науково обґрунтованих розрахунків норм та нормативів споживання житлово-комунальних послуг та в межах компетенції повідомляє.

З метою забезпечення державних соціальних гарантій у сфері житлово-комунального обслуговування Кабінетом Міністрів України на виконання статей 5 і 9 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» було прийнято постанову від 6 серпня 2014 року № 409 «Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування» (далі – Постанова).

Зазначеною Постановою затверджено єдині для всієї України соціальні норми житла та соціальні нормативи користування житлово-комунальними послугами, в межах яких надаються пільги та житлові субсидії.

Встановленню соціальних нормативів передувало наукове статистично-аналітичне дослідження, яке проводилося Мінрегіоном, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, та експертами проекту «Реформа міського теплозабезпечення в Україні».

Для визначення соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами загалом було проаналізовано 54,9 тис. справ домогосподарств – одержувачів житлових субсидій, які обліковують спожиті послуги за приладами обліку.

Щодо соціальних нормативів користування послугами з централізованого водопостачання, постачання гарячої води та централізованого водовідведення

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000C9113600FBC4B300
Дійсний з 01.03.2023 0:00:00 по 28.02.2025 23:59:59

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

443/25/ЗВГ-24 від 19.01.2024

Визначення відповідних соціальних нормативів базувалось на дослідженні статистичної інформації щодо споживання води за показниками квартирних засобів обліку та на обрахунку основних, найбільш типових процедур використання води в побуті при наявності централізованого холодного і гарячого водопостачання, і стандартному сантехнічному обладнанні.

Зокрема, інститутом гігієни та медичної екології ім. Марзєєва Національної академії медичних наук України визначено витрати води для задоволення фізіологічних, санітарно-гігієнічних та господарських потреб населення. Зокрема вказано, що в середньому людині для вмивання тричі на день необхідно 5 л води, для гігієнічного душу один раз на день – 25 л, для прийняття ванни один раз на тиждень – 250 л, на приготування їжі - 5 л, для миття підлоги - в середньому 10 л на добу, для промивання ватер-клозету тричі на добу – 18 л. Підрахувавши середню повторюваність зазначених операцій протягом доби та тижня, фахівці Інституту прийшли до висновку, що мінімальна норма водопостачання для задоволення питних та санітарно-побутових потреб людини повинна бути не менше 150 л. (включаючи холодну і гарячу воду). Копія листа інституту додається.

Водночас, з метою дослідження та аналізу обсягів споживання води за квартирними засобами обліку було використано статистичні дані Мінрегіону та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, про обсяги фактичного споживання води населенням та зроблено вибірковий збір даних з водоканалів.

Крім того, на момент досліджень використано данні споживання води в країнах Західної Європи (Франція – 165 л/добу, Англія - 150 л/добу, Іспанія - 106 л/добу).

За результатами досліджень соціальні нормативи користування комунальними послугами було встановлено за середніми нормами фактичного споживання послуг.

При цьому соціальний норматив користування послугою з централізованого водовідведення визначено як суму обсягів споживання послуг з централізованого водопостачання та постачання гарячої води.

Щодо соціальних нормативів для послуги з постачання теплової енергії (для потреб централізованого або автономного опалення) та індивідуального опалення

Для визначення соціального нормативу для послуги з постачання теплової енергії (для потреб централізованого або автономного опалення) та індивідуального опалення взято річну потребу в тепловій енергії на опалення з урахуванням зміни в кліматичних даних для 1-2-поверхових будівель, та річну потребу в тепловій енергії на опалення багатоповерхових будівель (3 і більше поверхів) з урахуванням зміни в кліматичних даних (відповідно до КТМ 204 України 244-94 «Норми та вказівки по нормуванню витрат палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд, а також на господарсько–

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000C9113600FBC4B300
Дійсний з 01.03.2023 0:00:00 по 28.02.2025 23:59:59

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

443/25/ЗВГ-24 від 19.01.2024

побутові потреби в Україні» та Національного стандарту України. Будівельна кліматологія ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010).

Так, КТМ 204 України 244-94 містить положення і основи нормування витрат та норми, зокрема, теплової енергії на теплопостачання житлових споруд, розрахованих для 467 міст і населених пунктів України.

ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 передбачав оновлені кліматичні параметри, розраховані на основі інформації метеорологічних спостережень 53 метеорологічних станцій за період 1961-2005 років, та нові значення середніх температур зовнішнього повітря за опалювальний період, а також тривалість опалювального сезону.

Згідно із ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010, наприклад, у Миколаївській області середня температура зовнішнього повітря становила $+1,1^{\circ}\text{C}$, тривалість опалювального періоду – 161 доба. В той же час у Харківській області середня температура зовнішнього повітря є нижчою і становила $-1,0^{\circ}\text{C}$, тривалість опалювального періоду – 179 діб.

Відповідно до даних КТМ 204 та ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 соціальні нормативи для послуги з постачання теплової енергії (для потреб централізованого або автономного опалення) та індивідуального опалення (річні витрати теплової енергії на опалення житлових будівель) розраховано окремо для кожної області, Автономної республіки Крим, міст Києва та Севастополя.

На основі зазначених регіональних соціальних нормативів розраховано середнє значення соціального нормативу для України та коригуючі коефіцієнти розміру витрат теплової та електричної енергії, природного газу та інших видів палива на потреби опалення для кожного регіону та з урахуванням поверховості будинків (передбачено додатками до Постанови).

Споживання природного газу для індивідуального опалення відбувалось практично згідно з приладами обліку. Тому, розрахунок соціального нормативу природного газу для індивідуального опалення здійснено як середнє значення обсягу споживання природного газу домогосподарствами.

Соціальний норматив користування електричною енергією для потреб опалення встановлено як об'єм електроенергії, що еквівалентний запропонованому соціальному нормативу користування газопостачанням для потреб індивідуального опалення (з урахуванням теплоти згорання (калорійності)).

Щодо соціальних нормативів для користування послугами з постачання та розподілу природного газу

При визначенні соціальних нормативів було здійснено аналіз фактичних обсягів споживання отримувачами житлових субсидій, а також діючих на той час норм споживання природного газу, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 1996 р. № 619 «Про затвердження норм споживання природного газу населенням у разі відсутності газових лічильників».

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000C9113600FBC4B300
Дійсний з 01.03.2023 0:00:00 по 28.02.2025 23:59:59

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

443/25/ЗВГ-24 від 19.01.2024

Щодо соціальних нормативів для користування послугами з постачання та розподілу електричної енергії у житлових приміщеннях (будинках)

Аналіз обсягу споживання електричної енергії на побутові потреби виконано з використанням даних про фактичне споживання послуг отримувачами житлових субсидій за 12 місяців: з жовтня 2011 року по вересень 2012 року, тобто за період, який включає опалювальний і неопалювальний сезон.

Отримано дані про обсяги споживання електричної енергії залежно від кількісного складу домогосподарств окремо для домогосподарств, що проживають у будинках, обладнаних стаціонарними електроплитами, і для решти домогосподарств.

За результатами аналізу визначено соціальні нормативи користування електричною енергією залежно від оснащення побутовими приладами та від кількісного складу домогосподарств.

Щодо соціальних нормативів користування послугами з вивезення побутових відходів

Для розрахунку соціального нормативу за користування послугами з вивезення побутових відходів було проаналізовано норми, встановлені органами місцевого самоврядування.

За результатами аналізу було прийнято рішення щодо встановлення соціального нормативу за користування послугами з вивезення побутових відходів в розмірі максимального значення - 0,4167 куб. метра на одну особу на місяць.

Щодо соціальної норми житла

Постановою встановлено соціальну норму житла для громадян, які відповідно до законодавства мають субсидію з оплати користування житлом/утримання житла, управління багатоквартирним будинком та з централізованого та індивідуального опалення (теплопостачання) незалежно від джерела та виду енергії – 13,65 кв. метрів загальної (опалюваної) площі на одну особу та додатково 35,22 кв. метра на домогосподарство (разом 48,87 м²).

Вказана соціальна норма житла відповідає вимогам статті 47 Житлового кодексу УРСР, якою визначено, що норма жилої площі встановлюється в розмірі 13,65 квадратних метрів на одну особу, а також узгоджується з даними Державної служби статистики щодо середнього рівня забезпеченості житлом домогосподарств України (на момент проведення дослідження).

Також при розробці Постанови Мінсоцполітики вказувалося на те, що соціальна норма житла в розмірі 48,87 кв. м. на одну особу відповідає середній фактичній площі житлового приміщення для домогосподарства з однієї особи, зокрема, площі 2-х кімнатної квартири. Така норма забезпечення житловою площею дає змогу самотній особі отримувати субсидію на всю площу, не звертаючись до органів соціального захисту населення з проханням призначити субсидію на понаднормову площу житла за рішеннями районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних рад.

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000C9113600FBC4B300
Дійсний з 01.03.2023 0:00:00 по 28.02.2025 23:59:59

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

443/25/ЗВГ-24 від 19.01.2024

Загалом зазначену норму було збільшено на 55% на одну особу, оскільки до прийняття Постанови субсидія розраховувалася на 21,0 кв. метр загальної (опалюваної) площі на одну особу та додатково 10,5 кв. метра на домогосподарство.

Для надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, витрат на управління багатоквартирним будинком соціальну норму житла встановлено в розмірі 21 кв. метр загальної площі на одну особу та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю.

Для сімей ветеранів війни, жертв нацистських переслідувань, що складаються лише з непрацевдатних осіб (статті 12, 13, 14 і 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та статті 6-1, 6-2, 6-3, 6-4 Закону України «Про жертви нацистських переслідувань»), у разі використання природного газу для індивідуального опалення зазначена норма становить 42 кв. метри опалюваної площі на одну особу, яка має право на знижку плати, та додатково 21 кв. метр на сім'ю.

Щодо соціального нормативу житлової послуги, витрат на управління багатоквартирним будинком

Визначення соціального нормативу житлової послуги, витрат на управління багатоквартирним будинком здійснюється відповідно до формули, яка враховує інформацію Державної служби статистики України, галузевої звітності, а також інформацію, отриманої за результатами проведеного Мінрегіоном аналізу оплати вартості житлово-комунальних послуг.

Водночас зазначаємо, що протягом останніх років, з урахуванням кліматичних змін в Україні, а також враховуючи обсяги фактичного споживання послуг до Постанови було внесено низку змін, згідно з якими оптимізовано соціальні нормативи користування комунальними послугами.

Так, Мінсоцполітики було зазначено, що соціальні нормативи користування комунальними послугами, встановлені Постановою, були завищеними і не стимулювали населення до економії енергоресурсів, тому їх було переглянуто та наближено до фактичного обсягу споживання послуг.

Для прикладу, за даними Мінсоцполітики, за підсумками опалювального періоду 2016-2017 років теплопостачальними підприємствами було повернуто до державного бюджету близько 1,5 млрд. грн. невикористаних сум субсидій, за підсумками опалювального періоду 2017-2018 років – понад 408 млн.грн., за підсумками опалювального періоду 2018-2019 років – понад 71,6 млн.гривень.

Додаток: на 1 арк.

З повагою

Директор Департаменту
комунальних послуг

Наталія ХОЦЯНІВСЬКА

Ольга Леппо 351 46 17

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000C9113600FBC4B300
Дійсний з 01.03.2023 0:00:00 по 28.02.2025 23:59:59

Міністерство розвитку громад, територій
та інфраструктури України

443/25/ЗВГ-24 від 19.01.2024